

rugtreden uit een levensverband, zonder dat de mogelijkheid van een verdiepte vorm voor een nieuwe levensgemeenschappelijkheid was gevonden.

Nog altijd is de wereld niet zoover, dat de beeltenis van het gemeenschappelijk handelen der menschen uit eenheidsdrang met geestelijken grondslag geschapen kan worden. Nog altijd is het behoud van de geestelijke winst der differentiatie niet in een herwonnen levensverband opgenomen.

Als tweede groep in het werk van *Fant*in kunnen de stillevens worden onderscheiden, naast de portretten het beste deel van zijne werkzaamheid, dat wellicht door de historische verdienste van ons volk ten opzichte van de stillevenkunst het best toegankelijk voor de Nederlandsche waardeering is.

Toch heeft *Fant*in zich zelf niet gezien als een specifiek stillevenschilder noch als portretschilder, zooals wij zulks geneigd zouden zijn te doen. Merkwaardig is b.v., dat hij er niet direct prijs op stelde zich als zoodanig op de salons te doen gelden. Zoo nu en dan zendt hij bloemstukken in, maar zoo weinig is tijdens zijn leven zijn begaafdheid op dit punt in Frankrijk doorgedrongen, dat men pas na zijn dood op de retrospectieve tentoonstelling zich bewust is geworden van hetgeen hij op dit terrein gegeven heeft. De omstandigheid, dat zijne meeste stillevens via Edwards onmiddellijk in London (een tijdlang veel in de Grieksche kolonie aldaar) werden verkocht, heeft er mee toe bijgedragen, dat een groot deel van die reeks nooit in Frankrijk te zien is geweest.

In zijn leven van verlangens en droomen leefden nog omtrekken van de groote daden van hen, die na de middeleeuwen onder de zoo geheeten renaissanceisten groot waren geweest. Maar ook *Fant*in ondervond bij die oude droomen de nood des levens op nuchtere wijze. De familie had geld nodig, er waren koude winters en de oorlog van '70 bracht veel nood. *Fant*in zag zich genoodzaakt bloemen te schilderen, die zijn Engelsche vrienden konden verkoopen. Zijn oude droomen leden nu gebrek en hij klaagde: „Je n'ai jamais eu plus d'idées sur l'art dans la tête et je suis obligé de faire des fleurs ! En les faisant, je pense à Michel-Ange, devant des pivoinies et des roses. Cela ne peut pas durer”.

Merkwaardige uiting — en geprezen het wijze leven, dat hem behoed heeft voor heroïsche stuiptrekkingen naar voorbeelden, van andere maat dan de zijne. Geprezen die schikking der levensomstandigheden, die hem dwingen te doen wat hij goed kan doen en waarvan hij ook houdt, met zijn wezen, maar waarvan hij zich verbeeldt niet te houden in de oogenblikken, dat de geluiden van het verleden nog macht over zijn droomen hebben. Met hoeveel liefde schildert hij in de latere jaren, in de zomermaanden op het buitentje, als het leven zooveel milder voor hem is geworden, toch nog altijd die stilleventjes, die hij zich eens te klein en te gering dacht bij de vlucht van zijn verste verlangens.